

Конфлікти, способи їх розв'язання

Конфлікт (лат. conflictus — зіткнення, сутичка) — зіткнення протилежних позицій, інтересів, поглядів або цінностей, напруження і крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжуються складними колізіями; ситуація, в якій кожна зі сторін демонструє позицію, несумісну з позицією іншої сторони. До способів досягнення порозуміння в конфлікті належать переговори, медіація, арбітраж та інші альтернативні способи вирішення спорів, а також консультації та діалог.

Залежно від сфери життєдіяльності людей конфлікти поділяються на виробничі, громадські, політичні та побутові. Конфліктні ситуації вивчає конфліктологія.

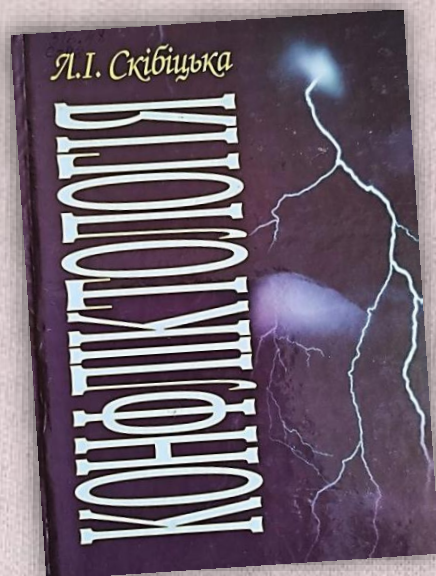
Причини виникнення конфліктів

- Соціально-політичні та економічні.
- Соціально-демографічні: відображають розбіжності між людьми.
- Соціально-психологічні: явища в соціальних групах.
- Індивідуально-психологічні: тобто індивідуальні особливості особистості.

Обставини, які сприяють успішному врегулюванню конфліктів

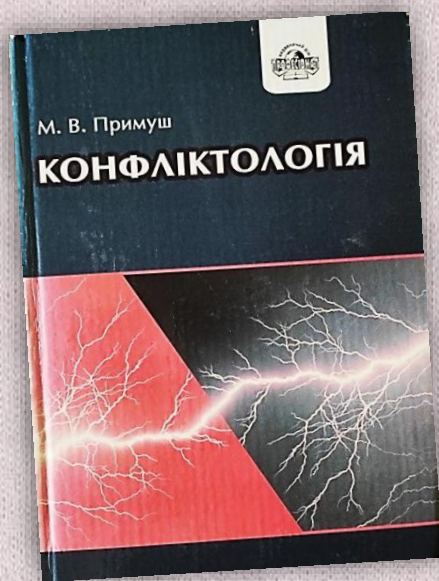
Соціолог Р. Дарендорф вказує на три важливі обставини, що сприяють успішному врегулюванню конфліктів:

- Наявність ціннісних передумов. Кожна сторона конфлікту повинна визнати наявність конфліктної ситуації, а за опонентом — право на існування. Регулювання конфлікту неможливе, якщо одна зі сторін заявляє, що протилежна сторона не має права на існування або що її позиція позбавлена будь-яких підстав.
- Рівень організації сторін. Чим більше організованими є сторони, тим легше досягнути домовленості та виконання умов угоди. Дифузний, розпливчастий характер інтересів, їх розпорошеність унеможлиблює врегулювання конфліктів.
- Сторони конфлікту повинні дотримуватись певних правил, що дають змогу зберегти або підтримувати їхні відносини. Ці правила повинні забезпечувати рівні можливості для кожної зі сторін конфлікту, певний баланс у їхніх взаємовідносинах.

Скібіцька Л. І. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. — Київ : Центр учб. літ., 2007. — 383 с.

У навчальному посібнику у вигляді схем, графіків, таблиць подані основні матеріали для закріплення знань, отриманих у процесі слухання лекцій з курсу "Конфліктологія". Проблеми антикризового управління підприємством, запобігання конфліктам, зменшення економічних, соціальних та моральних втрат від них, висуваються на перший план для керівників підприємств та менеджерів усіх рівнів. В посібнику висвітлюються питання сучасної теорії та практики управління конфліктами та стресами на підприємствах виборчої сфери, торгівлі та сфери послуг, питання управління опору змінам та стратегії використання людського потенціалу.

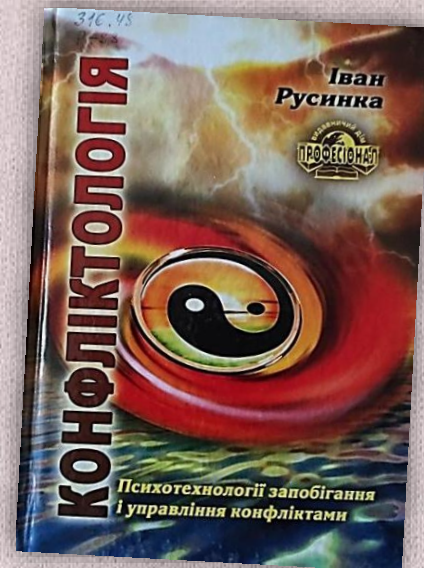

Примуш М. В. Конфліктологія : навч. посіб. / М. В. Примуш. — Київ : Професіонал, 2006. — 282 с.

У даному підручнику зроблена спроба узагальнення і систематизації наукових знань про конфлікти. Подається загальна картина основ вітчизняної конфліктології, аналізується історія розвитку її галузей, пропонується понятійна схема опису конфліктів, розкриваються методологічні принципи конфліктології, методи вивчення конфліктів, способи їх попередження і вирішення.

Русинка І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посіб. / І. Русинка. – Київ : Професіонал, 2007. – 334 с.

У посібнику автор особливу увагу приділяє методам і засобам запобігання конфліктам, специфіці вирішення внутрішньоособистісних конфліктів. Чільне місце відводиться проблемам конструктивного управління конфліктами, зокрема, мистецтву ведення переговорів як засобу вирішення конфліктів. Книга завершується словником-довідником ключових понять і термінів для поглиблення теоретичного рівня знань, а також набором тестів, які допоможуть особистості визначитися зі стратегією поведінки в конфліктних ситуаціях, специфікою реагування на конфліктні ситуації.

Нагаєв В. М. Конфліктологія : курс лекцій (модул. варіант) : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр навч. літ., 2004. – 198 с.

У лекціях розкрито систему знань про конфліктологію як науку, описано історію становлення та сучасний стан цієї дисципліни. Наведена характеристика конфліктних ситуацій; класифікація, причини виникнення та динаміка розвитку конфліктів; описано методи ефективного управління ними. Навчальний матеріал викладено за модульним принципом. Він призначений для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Долинська Л. В. Психологія конфлікту : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – Київ : Каравела, 2010. – 303 с.

У посібнику вміщено теоретичні, практичні та методичні матеріали, які потрібні для проведення аудиторних занять і самостійного вивчення курсу студентами, теми для доповідей і рефератів, психодіагностичний інструментарій, елементи тренінгу для підвищення конфліктної компетентності. Також є короткий словник конфліктологічних термінів.

Котлова Л. О. Психологія конфлікту : курс лекцій / Л. О. Котлова. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 111 с.

У лекціях розкрито систему знань про конфліктологію як науку, описано історію становлення та сучасний стан цієї дисципліни. Наведена характеристика конфліктних ситуацій; класифікація, причини виникнення та динаміка розвитку конфліктів; описано методи ефективного управління ними.

Посібник містить короткий термінологічний словник.

**Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. /
Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – Київ : Центр учб. літ., 2012. – 175 с.**

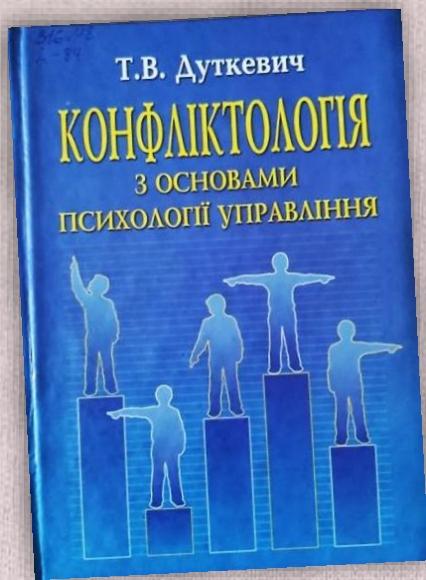
Вивчення курсу «Конфліктологія та теорія переговорів» повинно ознайомити студентів з різними психологічними, моральними чинниками ділових відносин, з алгоритмом проведення переговорів, культурою організації та оформлення комерційних контрактів, особливостями ведення ділових переговорів з зарубіжними партнерами, видами конфліктів та методами їх вирішення. У навчальному посібнику міститься перелік основних тем для самостійної роботи студентів.

**Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник /
Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Суми :
Унів. кн., 2008. – 239 с.**

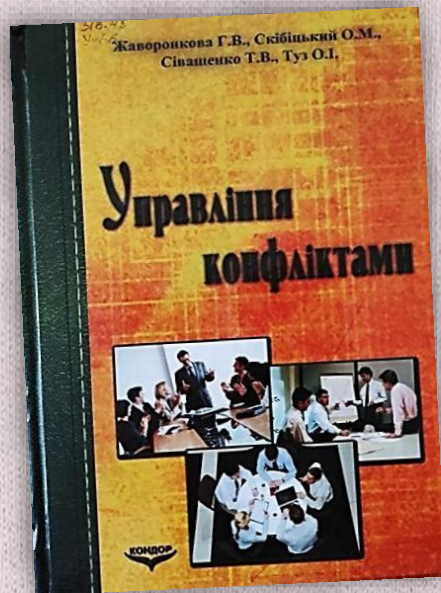
Підручник підготовлений на базі прочитаних у Рівненському інституті слов'янознавства лекцій. Розглядаються теоретичні й практичні проблеми конфліктології як науки, технології переговорів як одного з основних засобів розв'язання конфліктів, а також дається аналіз особливостей різних типів конфліктів, які виникають у різних сферах життя і обумовлюють специфіку конфліктної взаємодії.

Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – Київ : Центр навч. літ., 2005. – 455 с.

Зміст посібника добирався з урахуванням найбільш актуальних питань конфліктології та психології управління і включає розкриття феноменології та сутності конфліктної взаємодії, понять управлінської діяльності та факторів її ефективності. Окрема увага приділяється методикам залагодження і попередження міжособистісних конфліктів на основі індивідуального підходу практичного психолога до конфлітуючих.

Управління конфліктами : текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова [та ін.]. – Київ : Кондор, 2010. – 170 с.

У посібнику викладено суть і значення управління конфліктами та стресами в антикризовому управлінні підприємствами, зроблено історичний експурс у конфліктологію, розкрито загальне поняття конфліктної ситуації та конфлікту, розкриті типи та види конфліктів, об'єктивні передумови та причини конфліктних ситуацій, методи подолання конфліктів, соціально-психологічний клімат у трудовому колективі, система соціально-психологічних методів управління конфліктами.

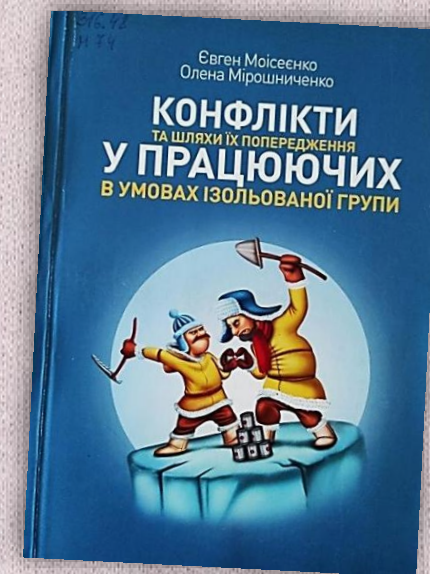
Психологія вирішення конфліктів : навч. посіб. / В. О. Джелалі. – Київ ; Харків : Р.И.Ф., 2006. – 317 с.

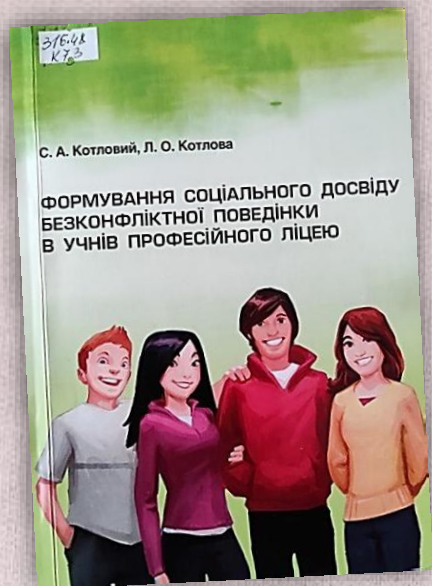
У посібнику поданий основний матеріал по учбовому курсу «Конфліктологія». Матеріал у посібнику викладений таким чином, що в ньому подані практично всі відповіді на основні питання курсу, з якими студент може зустрітися на екзамені, а також книга містить велику кількість цитат і фрагментів рукописів видатних діячів, які внесли істотний вклад у конфліктологію. Посібник крім основного курсу доповнений коротким тлумачним словником психологічних термінів, тестами, вправами.

Моїсеєнко Є. В. Конфлікти та шляхи їх попередження у працюючих в умовах ізолюваної групи : навч.-метод. посіб. / Є. В. Моїсеєнко, О. А. Мірошніченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 172 с.

В навчально-методичному посібнику автори представили психологічні та психофізіологічні особливості виникнення та розвитку конфліктів у працюючих в умовах ізолюваної групи, а саме: умови зимівлі науковців Антарктичної станції Вернадський. Практична значущість методичного посібника полягає у визначенні теоретичного матеріалу та його практичного застосування не тільки для підготовки фахівців, що працюють в екстремальних умовах, а також для майбутніх спеціалістів у сфері освіти.

Котловий С. А. Формування соціального досвіду безконфліктної поведінки в учнів професійного ліцею : монографія / С. А. Котловий, Л. О. Котлова. – Житомир : Євенок О. О., 2018. – 260 с.

У монографії розкривається психологічний зміст понять «конфлікт», «конфліктні форми поведінки», «соціальний досвід», «безконфліктна поведінка»; розглянуто психологічно-педагогічні механізми формування соціального досвіду особистості, визначено причини виникнення і способи подолання конфліктів і конфліктних форм поведінки; обґрунтовано педагогічні умови формування соціального досвіду безконфліктної поведінки учнів професійних ліцеїв; представлено результати формувального експерименту.

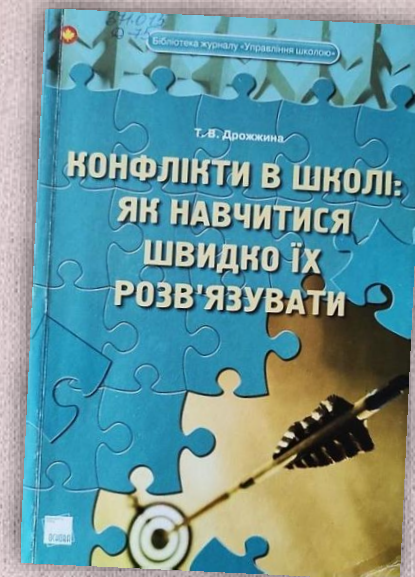
Пов'якель Н. І. Ціннісні орієнтації у подоланні конфліктних форм поведінки студентів : монографія / Н. І. Пов'якель, Л. О. Котлова. – Умань : Жовтий, 2011. – 143 с.

У монографії розкрито психологічні механізми формування системи ціннісних орієнтацій у студентів і їх взаємозв'язку з виникненням і подоланням конфліктів і конфліктних форм поведінки студентів, представлено результати експериментальної роботи. Подано рекомендації з психодіагностичної та розвивальної роботи щодо подолання конфліктних форм поведінки шляхом розвитку системи ціннісних орієнтацій та рефлексії особистості в студентському віці.

Дрожжина Т. В. Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати / Т. В. Дрожжина. – Харків : Основа, 2010. – 160 с.

Спілкування людей – досить складний і тонкий процес. Історія переконливо довела, що необдумане управління конфліктами зазвичай призводить до значних негативних наслідків, яких можна було б уникнути.

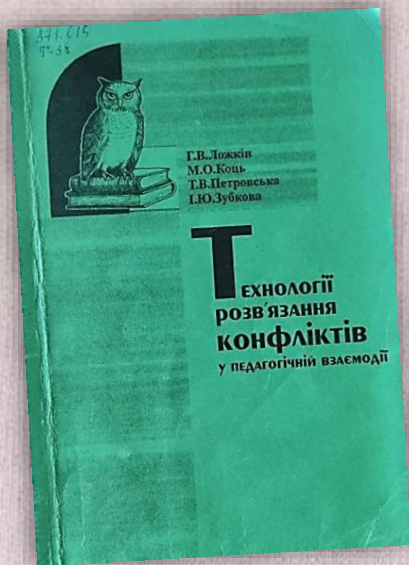
У книзі розкрито теоретичні основи конфліктології та надано практичні рекомендації щодо попередження конфліктів у шкільному середовищі.

Безпальча Р. Шляхи мирного розв'язання конфліктів у школі / Р. Безпальча. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2001. – 95 с.

Життєвий досвід свідчить про те, що нам доводиться вчитися все життя – вчитися жити. Ця книжка не претендує на те, щоб навчити вас жити – вона написана для того, щоб допомогти навчитися спілкуватися з людьми, навчитись запобігати конфліктам та контролювати конфліктні ситуації. І щоб все це допомагало свідомо будувати у нашій країні інше суспільство – на засадах любові і поваги людей одне до одного.

**Технології розв'язання конфліктів у педагогічній взаємодії :
навч.-метод. посіб. / Г. В. Ложкін [та ін.]. –
Київ ; Луцьк : Вежа, 2000. – 153 с.**

Там, де існують протилежні погляди, де є люди, які мають різні уявлення про цілі та засоби їх досягнення, про плани та принципи життєдіяльності, де стримується прояв людської індивідуальності і творчості, неминуче виникають конфліктні ситуації. Посібник висвітлює проблеми педагогічного спілкування, педагогічної корекції конфліктних ситуацій, конфліктології тощо.

**Кіянка І. Б. Політична конфліктологія :
[навч. посіб.] / І. Б. Кіянка. – Львів :
Новий світ-2000, 2019. – 96 с.**

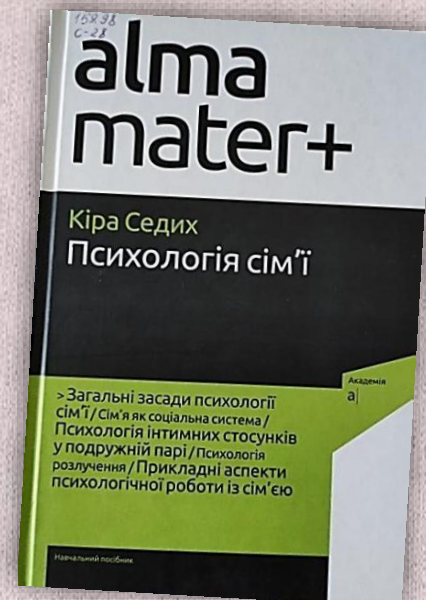
Розглянуто теоретико-практичні проблеми конфліктів, їх сутність. Описано історію становлення та сучасний стан цієї навчальної дисципліни. Розкрито типологію, динаміку та механізми виникнення конфліктів. Особливу увагу приділено політичним конфліктам, їх класифікації, причинам виникнення та подано методи їх вирішення і залагодження.

**Седих К. Психологія сім'ї : навч. посіб. /
К. Седих. – 4-те вид., випр. – Київ :
Академія, 2024. – 192 с.**

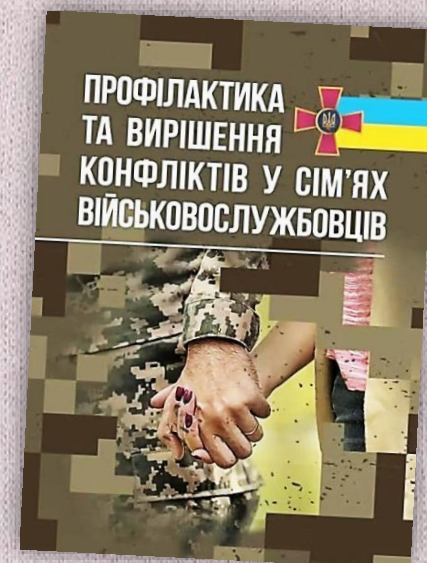

Навчальний посібник розкриває основні аспекти сім'ї як психологічного феномену. У ньому йдеться про сім'ю як соціопсихологічну систему, її виховний потенціал, чинники стійкості і криз. Цінний теоретичний і прикладний матеріал зосереджений у розділах про психологію інтимних стосунків у подружній парі, конфлікти та розлучення, а також про психологічну допомогу сім'ям в екстремальних ситуаціях.

**Профілактика та вирішення конфліктів у сім'ях
військовослужбовців : [метод. посіб.] / [кол. авт.: А. М. Романишин
та ін.]. – Київ : Центр учб. літ., 2023. – 115 с.**

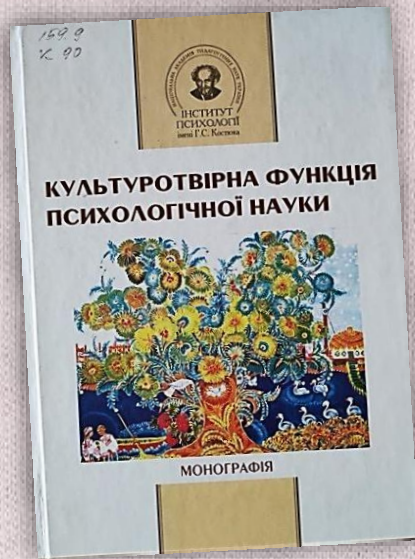
Матеріали посібника спрямовують розуміння проблем щодо профілактики та вирішення конфліктів у сім'ях військовослужбовців після їх повернення з району бойових дій. Представлені у посібнику рекомендації і поради допоможуть військовослужбовцям та членам їх сімей повернутися до нормального життя, будуть сприяти попередженню чи безболісному вирішенню сімейних конфліктів.

Психофізіологічне забезпечення становлення фахівця у професіях типу «людина-людина» : монографія / [авт. кол.: Кокун О. М. та ін.]. – Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 265 с.

У монографії викладені теоретико-методологічні засади психофізіологічного забезпечення становлення фахівців професій типу «людина-людина», встановлені емпіричним шляхом психологічні та психофізіологічні особливості професійного становлення фахівців професій цього типу, а також практичні аспекти психофізіологічного забезпечення становлення фахівців професій типу «людина-людина».

Культуротвірна функція психологічної науки : монографія / за ред. Г. О. Балла. – Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 264 с.

У монографії окреслюються провідні аспекти впливу психологічної науки на формування патернів (типових схем) свідомості й поведінки, притаманних окремим особам і людським спільнотам, та шляхи гуманізації такого впливу у різних сферах суспільного життя.

Віртуальну виставку підготувала

бібліотекар

Алла Кухарчук

Кількість джерел: 22.